

OBRAZLOŽENJE RAZLOGA I CILJEVA KOJI SE ŽELE POSTIĆI DONOŠENJEM KRITERIJA

Savjet za nacionalne manjine osnovan je Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina („Narodne novine“, br. 155/02, 47/10, 80/10 i 93/11; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) radi sudjelovanja manjina u javnom životu Republike Hrvatske, s temeljnom zadaćom da kao autonomno, nadstranačko tijelo osigurava uvjete za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i posebnih zakona koji uređuju pitanja nacionalnih manjina.

Savjet za nacionalne manjine, sukladno članku 35. stavku 4. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj 155/02, 47/10, 80/10, 93/11 i 93/11), a u cilju ostvarivanja i zaštite prava i sloboda nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj propisanim Ustavnim zakonom, osigurava sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske za potpore udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina, i to za programe kulturne autonomije (informiranja, izdavaštva, kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija), programa koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma i ugovora te programa stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina. Davanjem potpora udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za navedene programe nastoji se poboljšati i unaprijediti očuvanje etničkog, kulturnog i jezičnog identiteta pripadnika nacionalnih manjina na njihovom jeziku i pismu.

Za dodjelu potpora za programe udruga i ustanovama nacionalnih manjina trenutno su na snazi Kriteriji financiranja i ugovaranja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina i metodologija praćenja i vrednovanja provedbe financiranih programa doneseni 2016. godine (NN 105/16) sa svojim dopunama i izmjenama (NN 81/20 i 122/22).

Važećim Kriterijima utvrđene su pretpostavke koje udruge i ustanove trebaju ispunjavati pri zahtjevu za dodjelu financijske potpore iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Savjeta za nacionalne manjine, te se osigurava ujednačeno izvještavanje udruga i ustanova o utrošku dodijeljenih sredstava.

Tijekom godina primjene uočena su brojna područja i situacije u kojima je otežana primjena odredbi važećih Kriterija, kao i područja u kojima je potrebno unaprijediti definirana pravila kako bi se i dalje ostvarivali pozitivni učinci vezani za integraciju nacionalnih manjina u hrvatsko društvo, sa svojim identitetom, te daljnji napredak razine financijske discipline i odgovornost za dobivena sredstva.

Sukladno svojim planovima za 2024. godinu, Savjet za nacionalne manjine predlaže donošenje novog akta koji uređuje kriterije financiranja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina, a sve prema nužnosti unaprjeđenja postupka financiranja te usklađivanja s dobrom praksom i promjenama koje su nastupile od donošenja važećih Kriterija, uvažavajući i potrebe udruga i ustanova nacionalnih manjina kao korisnika sredstava.

Novim Kriterijima daje se okvir za financiranje i ugovaranje programa ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina te se uvode upute udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za svaki javni poziv, u kojima bi se potanje definirala određena pitanja vezana uz financiranje programa, na godišnjoj razini. Time se omogućava mogućnost brže, pravovremene reakcije na utjecaj vanjskih čimbenika u postupku financiranja, kao i na objektivne potrebe udruga i ustanova nacionalnih manjina.

U cilju smanjenja administrativne opterećenosti, predlaže se ukidanje jednog izvještajnog ciklusa, odnosno obaveze dostave kvartalnih izvješća koja su se Savjetu dostavljala u listopadu za razdoblje od srpnja do rujna kalendarske godine.

Kako bi se ispoštovale odredbe Ustavnog zakona o donošenju odluke o rasporedu sredstava u roku od 90 dana od donošenja državnog proračuna, predlaže se ukidanje postupka predugovaranja, što bi posljedično osiguralo provođenje javnog poziva u rokovima ranijim od dosadašnjih (pretpostavljeno kroz rujan i listopad tekuće godine za sljedeću kalendarsku godinu), odnosno završetak ugovaranja do kraja siječnja sljedeće godine. Time se podiže sigurnost i kvaliteta kontinuiteta realizacije programa udruga i ustanova te se izbjegava „rupa“ u financiranju koja je do sada udrugama i ustanovama donosila brojne probleme u realizaciji programa, posebice onih iz područja informiranja i kulturnih manifestacija. S obzirom na vrijeme donošenja novih Kriterija, raniji postupak provođenja javnog poziva i ugovaranja moguće je osigurati tek za raspored sredstava za 2026. godinu.

Novim Kriterijima cilj je osigurati transparentnost postupka financiranja kao i njegovu fleksibilnost kada to zahtjevaju okolnosti i uvjeti u kojima se odvija realizacija programa, čime se tada izravno unaprijeđuje rad na očuvanju kulture, tradicije i identiteta nacionalnih manjina.

Poticanje rada udruga i ustanova nacionalnih manjina jamči da se putem programa ostvarivanja kulturne autonomije kao krajnji rezultat vidno i značajno poboljšava položaj nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, sukladno politici Vlade Republike Hrvatske i provedbi operativnih programa za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske.